

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De excessibus privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

toto causa finali, e. *Cum cessante sup. De appellat.* IX. Si incipiat alicui esse perniciosum, præertim ei, in cuius bonum datum, e. *Suggestum & ibi Gl. sup. De Decimis X.* per sententiam, latam contra privilegium, in iudicio exhibitum, qua non fuit appellatum, arg. e. *Suborta in fine & ibi Gl. sup. De sent. & rejudicata.* XI. Privilegium speciale prius tollitur per speciale posterius, faciens mentionem de priori, e. *Ceterum e. Cum ordinem sup. De rescriptis.* Similiter generale privilegium prius, sicut & mandatum, per posterius speciale tollitur, licet prioris generalis nullam faciat mentionem, e. 1. & e. *Pastoralis sup. De rescriptis.* Speciale verò privilegium non tollitur per subsequens generale, nisi de eo mentionem fecerit, d. cap. *Cum Ordinem* nam species semper derogat generi, si ve præcedat, si ve sequatur, Abb. in e. 1. *sup. De rescriptis XII.* Per renuntiationem tacitam vel expressam, de qua, quomodo fieri possit vel non, vide Suarez d. lib. e. 33. *cum aliis, quos citat.* XII. Per revocationem, de qua vide eundem Suarez d. lib. e. 37. *cum alijs quos citat.* Quid autem dicendum sit, quando locus unus vel Ecclesia alteri unitur, vide Glor. & Hostias. in e. 1. *sup. Ne sede vacante, &c.*

5. Denique licet privilegium sit rescripti species, ad substantiam tamen ejus non requiritur scriptura, ut satis colligitur ex can. *Institutiones xxv. q. 2. Clement. Dudum De sepulturis* ubi, gratias aut privilegia, verbo aut scripto concessa, & ibi. *Glor. ac De extravag. DD. Dominici De s. v. n. & remiss. ubi, tam verbo quam scriptis concessis exinde literis, vel non: & iterum, quas concedi quomodolibet imposterum continget verbo, ut teris, &c.* Subinde tamen requiritur scriptura ad privilegii probationem.

§. II.

De Excessibus privilegiatorum.

1. *Privilegia prava interpretatione nõ extendenda.*
2. *Privilegia Regularium quatenus limitata aut limitanda.*

QUANTUM ad excessus privilegiatorum attinet, de quibus quatenus privilegiati sunt, hoc Tit. agitur, sciendum, hujusmodi excessum non esse aliud, quam privilegiorum abusum. Nam sicut privilegium alicui datum aequè directè neque indirectè est à quoquam

violandum, e. *Quando 26. h. t.* nec maligna interpretatione ita restringendum, ut privilegiato profus sit inutile, e. *in e. 30. h. t.* ita è diverso privilegiati non debent pravà interpretatione privilegia sua, contra & præter mentem concedentis, in alterius præjudicium producere & extendere. Et propterea exemptus per privilegium à jurisdictione Ordinarij non licet Ecclesias vel decimas de manu laicorum sine consensu Diæcesani recipere, e. 3. *hoc tit.* Similiter non licet excommunicatos nominatum vel interdictos ab Episcopo admittere ad divina vel sepulturam, d. e. 3. §. *Excommunicatos & c.* Ad hoc h. tit. nec in Ecclesijs suis, quæ ad eos pleno jure non pertinent, Presbyteros, inconsulto Episcopo, instituere vel destituere, d. e. 3. §. *in Ecclesijs.* Hinc etiam exemptus in loco non exempto construere Ecclesiam non potest absque licentia Episcopi, & si de factò construxerit, cedit jure Episcopi, e. *Cum olim 14. h. t.* Denique confratres exemptorum seu ipsorum oblati, nisi se ad eos in totum transfulerint, nullatenus eximuntur ab Episcopali jurisdictione, d. e. 3. §. *De confratribus: & quicunque privilegijs suis quoquo modo abutuntur, vel aliorum privilegijs derogant suis privandi sunt, e. Dilecti 4. & c. Vi privilegia in princ. 24. h. t.*

2. Cæterum licet Regulares varijs summorum Pontificum privilegijs à jurisdictione Ordinariorum sint exempti, prout videlicet ex eorum privilegijs, latè collectis & explicatis apud Eman. Roder. *Quæst. Regular. te. 1. à q. 45.* omnesque tam Mendicantes quam non mendicantes sua sibi privilegia communi-cent, illisque æqualiter, etiam uni tantum Ordini concessis, gaudeant: in plurimis tamen ista eorum privilegia fuerunt à diversis Pontificibus restricta & limitata, speciatim ab Innoc. III. in Conc. Lugdunensi, Bonif. VIII. *totò h. 1. in 6.* Conc. Constantiensi Sess. 43. Leone X. in Conc. Lateranensi, cujus Constitutionem, eundem an. 1516. refert Pias, 2. p. e. 3. a. 6. n. 5. ac novissimè per Conc. Trid. prout videlicet tum apud Pias. d. loco, ubi ex professo tradit casus, quibus non obstantibus suis privilegijs, subsunt jurisdictioni Episcoporum, tum apud Eras. Choquier. *Tract. De jurisd. Ordinarij in exemptos p. 2. q. 45.* ubi ejusmodi casus 116. enumerat. Videtur etiam Zyp. h. t. qui n. 2. refert ex Choppino à Se-

Senatu Parisiensi si iudicatum, huiusmodi exemptionem non extendi ad iura quaedam honorifica: Episcopo in Ecclesia exempta ad iudicatum eminentiorem sedem: sacrum concionandi munus aut Concionatoris dandi arbitrium, in requisitis Canonico collegio, & jus dimissorias litteras tribuendi, cum libero in concessum Capitulo in introitu, quoties de Ecclesia commodis obsequiove Principi debito Concilium iniretur. Insuper tradit quod licet sacra Congregatio censuerit, Regulares Canonicos, qui de mandato suorum Superiorum Parochiali Ecclesia suo monasterio unita, deserviunt, si delictum commiserint, curam animarum aut administrationem Sacramentorum non concernens, non posse ab Ordinario, sed tantum a superiori Regulari puniri (quod quomodo concordet cum *e. 3. sess. 6. Conc. Trid.* se non videtur: nihilominus in his partibus possessio habeat, ut qui in cura extra monasterium stant, plenius subjantur correctioni ordinariae. Addit ex Gonzales ad Reg. VIII. *Canell. Gregorium XIII.* statuisse non licere Canonicis regularibus congregationis Lateranensis habere beneficia curata in perpetuum vel etiam ad tempus absque dispensatione summi Pontificis. Et ita tunc praxim Romanae Curiae habere, ut qualescumque Monachi sine dispensatione Papae beneficia curata obtinere non possint. Quamvis autem exempti ab Episcopo excommunicari nequeant, nisi in casibus, in quibus Conc. Trid. vult cessare eorum exemptiones: *ult. Sess. 25. Bulla Pii V. incip. in Principis 1565. 24. Febr.* tamen in casibus, in quibus a Jure excommunicantur, citari possunt, & declarari excommunicati & vitandi *Zyp. h. t. in fine.*

TITULUS XXXIV.

De purgatione Canonica.

1. Purgatio duplex Canonica & vulgaris.
2. Canonica quomodo fiat.
3. 4. Compurgatores quot & quales assumendi.
5. Poena deficientis in purgatione.
6. Purgatio quando permitti debeat.

TRACTATU CRIMINUM ABSOLUTO, restat posterius hujus libri caput de poenis, quibus ea coercerentur & puniantur. Verum cum poena

in flagi nequeat, nisi crimine luce meridiana clarius probato. *ult. Cod. de probat. & tamen deficientibus accusationibus vel probationibus, crimina manere impunita reipubl. perniciosum sit.* introducta est purgatio, qua reus de obiecto sibi crimine se purgat seu excusat: sic enim accipitur hoc loco Purgatio, estque duplex, Canonica, & vulgaris.

1. Purgatio Canonica est innocentiae alicujus criminis, de quo quis diffamatus est, Canonice facta ostensio, seu demonstratio. Colligitur *ex e. 2. 3. & 4. h. t.* Vocatur Canonica, eo quod a sacris Canonibus inventa & prodita sit, *toto h. t. Decretal.* contra Vulgarem.

2. Ea fit hoc modo: In primis reus, tactis sacrosanctis Evangelii, jurat se crimen obiectum non perpetrasse, nec per se, nec per subditam seu tertiam personam, neque aliquem suo nomine se sciente commisisse, *e. Quoties 5. h. t.* modo fide dignus sit: nam hoc juramentum nec temere nec nisi fide dignis deferri debet & solet.

3. Insuper adhibet sibi compurgatores, inter quos duodecim, interdum septem, interdum pauciores, pluresve, *e. 8. & 10. h. t.* pro arbitrio scilicet iudicis, qui pro qualitate delicti, personae, rei compurgatorum numerum determinabit, vel etiam, ubi ita videbitur, compurgatores omittere, *d. c. 8. in V. sicut expedire, e. Significasti in V. juxta arbitrium tuum sup. De adult. & alia. Quinimo* quandoque ipse rei, si levior sit diffamatio, simplici negatione contentus erit. Plane in *can. Qui presbyterum XVII. q. 4.* statuitur, ut qui presbyterum occiderit, si liber sit, cum septuaginta duobus juret (magno sane numero, nisi forte legendum sit duodecim, ut ab i Codices habent: si autem servus, super duodecim vomeres ferventes se expurget; quae est purgatio vulgaris, postmodum ab Honorio III. damnata, *e. ult. inf. De purgat. vulgari.*

4. Debent autem hi compurgatores esse vicini: probatae & honestae vitae, *cap. Cum dilectus 11. h. t.* saltem de nullo crimine condemnati vel suspecti, *e. Constitutus 9. h. t.* qui reum familiariter noverint, *e. Cum P. 7. hoc in.* & jurare, tactis sacrosanctis Evangelii, se credere, reum crimen obiectum non commisisse, & verum jurasse. Unde hoc juramentum compurgatorium est credulitatis: rei vero qui se purgat veritatis, *d. c. Quoties e. De testibus 13. h. t.*

R. 13

5. Quod